

Voorzitter
oo. S.G.
DOA
DIO

6231

MEMORANDUM

Van: Mr. Rookmaaker

(Doorslag)

28 Januari 1950.

Aan: Mr. Blom

*Overgenomen
van de
Bijlage*

Hedenmorgen had ik ingevolge Uw aanwijzingen de bespreking op Minuor met de heren Krijger, van den Beuge en over de samenstelling van de nieuwe nota over Nieuw-Guinea voor de Ministerraad, bedoeld in het memorandum van Dr. Boon aan U dd. 17 dezer.

Afgesproken werd, dat de nota gedeeltelijk door dit Ministerie en gedeeltelijk door Minuor zal worden opgesteld, met inachtneming van de aanwijzingen, vermeld in bovengenoemd memorandum, en dat tenslotte in gezamenlijk overleg een conclusie zal worden geformuleerd, om de nota te besluiten.

Bij de bespreking bleek, dat de vertegenwoordigers van Minuor zonder meer uitgingen van de wenselijkheid, dat Nieuw Guinea ook op den duur onder Nederlandse souvereiniteit zou blijven en dat zij zich voorstelden dit in de nota te bepleiten.

Dezerszijds werd betoegd, dat de beslissing over de toekomstige status van dit gebied juist bij het Kabinet lag, waarbij zou moeten worden overwogen of Nederland wel in staat zou zijn de grote offers te brengen, die voor de openlegging van economische exploitatie van Nieuw Guinea vereist zouden zijn, hetgeen de samenstellers van de nota overigens niet behoefde te verhinderen ook het licht te doen schijnen op de grote, gedeeltelijk ideële belangen, welke Nederland bij een voortduren van het gezag over Nieuw Guinea heeft.

Bij de bespreking bestond echter volledige overeenstemming over de opvatting, dat indien Nederland niet in staat mocht blijken het beheer over Nieuw Guinea op den duur voor zijn rekening te nemen, de verantwoordelijkheid voor dit gebied niet aan de R.I.S. maar aan de U.N.O. zou moeten worden overgedragen. Deze stelling kan o.m. worden gegrond op onze heilige plicht t.a.v. de bevolking van het gebied, genoemd in artikel 73 van het UNO-charter, en op het gemis van reële banden tussen Indonesië en Nieuw Guinea, een en ander zoals uitgewerkt in vroegere nota's en opnieuw uiteen te zetten in het nieuwe memorandum.

- Waar -

MEMORANDUM

(Doorslag)

Van:

-2-

Aan:

Waar het bleek, dat Minuor niet in staat zou zijn om op korte termijn zijn aandeel voor de nota voor de Minister-raad af te leveren en het niet langer verantwoord lijkt de propaganda van Indonesische zijde, in hoofdzaak door President Sukarho gevoerd, zonder tegenactie te laten doorwerken, moge worden voorgesteld aan Zijne Excellentie in overweging te geven in de Ministerraad de wenselijkheid te bespreken om, in afwachting van het definitieve regerings-standpunt na kennisname van de te ontwerpen nota, reeds thans via de voorlichtingskanalen en de posten in het buitenland als het Nederlands standpunt bekend te stellen, dat er in de Nieuw Guinea kwestie geen sprake kan zijn van het alternatief Nederland - R.I.S., maar hoogstens van een overwegen van de vraag of de verantwoordelijkheid voor de primitieve bevolking van dit gebied door Nederland of door de U.N.O. moet worden gedragen, of tussen hen beiden moet worden verdeeld. *T. Libler. 3.*

De zaak wordt hier speedshalve heel kort gesteld, doch zou op korte termijn, indien de Ministerraad hiervoor voelt, gemakkelijk nader kunnen worden uitgewerkt.

Wij kunnen verzekerd zijn van internationale steun van verschillende zijden voor een dergelijk voorlopig standpunt, waartegen de R.I.S., die graag tegen het U.N.O.-standpunt pleegt aan te leunen, weinig doeltreffend, zal kunnen aanvoeren, terwijl deze voorlopige stellingname Nederland in staat stelt ook na afloop van het dubio-jaar een voortdurende gezag over Nieuw Guinea te bepleiten en-voorlopig in het kader van artikel 73 U.N.O.-charter - te tonen dat het beheer over dit onontwikkelde gebied bij dit land in goede handen is, dan wel indien het op financieel-economische of internationaal-politieke redenen hiertoe geroept mocht worden, een trustschapsovereenkomst in een of andere vorm met de U.N.O. te sluiten.

MEMORANDUM

(Doorslag)

Van:

Aan:

-3-

✓ Dit standpunt behoeft overigens niets af te doen aan de procedure waaraan wij ingevolge het Charter van de Souvereiniteitsoverdracht art. 2 gebonden zijn voor wat betreft de afwikkeling van het geschil met de Republiek V.S.I. Voorts zouden wij bij de voorlichting kunnen doen uitkomen, dat wij er de voorkeur aan gegeven hadden deze zaak zonder publiciteit te behandelen met de R.I.S., doch dat de uitlatingen van Indonesische zijde, welke een verkeerd inzicht in de kwestie geven, ons gecoopt hebben deserzijds een uiteenzetting van ons standpunt te geven.

1/3

Nummer - 6231

Bijlage I

AANTEKENING.

In de Ministerraad werd op 16 Januari jl. besloten, tot het doen samenstellen van een nieuwe nota over de toekomst van Nieuw Guinea. Daarin zal mede aandacht moeten worden besteed aan verschillende met name genoemde mogelijkheden met betrekking tot de toekomstige status van bedoeld gebied.

Bij de bestudering van hetgeen hierover de reeds eerder opgestelde nota's, memoranda en aantekeningen vermelden, komt ^{de reeds} ~~het wel~~ sterk naar voren, dat het behoud van de Nederlandse souvereiniteit over Nieuw-Guinea met uitsluiting van de RIS dan wel het plaatsen van Nieuw-Guinea onder uitsluitend Nederlands Trustschap, Nederland tegenover de RIS in ernstige moeilijkheden zal brengen. Niet alleen zal de Unie naar de geest een dode letter dreagen te worden, doch ook bij de ontwikkeling van het onderhavige gebied zal men in verband met het feit, dat men zijn werkkrachten voornamelijk uit Indonesie zal moeten betrekken, voor schier onoverkomelijke moeilijkheden komen te staan. Voorts moet rekening worden gehouden met voortdurende van de RIS uit gevoerde onrustcampagnes, al of niet vergezeld gaande van infiltraties, als gevolg waarvan de noodzakelijke militaire tegenacties de toch al grote uitgaven ten behoeve van dit nog jarenlange tekort-gebied aanzienlijk zouden doen stijgen. Tenslotte moge nog terloops worden gewezen op de thans gevormde good-will in India en andere landen, die, zoals de heer Lamping in zijn beschouwing m.i. terecht opmerkt, door een strakke houding met betrekking tot de deelname van de RIS aan het bestuur van Nieuw Guinea, hoogst waarschijnlijk verloren zou gaan.

Bovenstaande doet steller dezes participatie van de RIS aan het bestuur over Nieuw Guinea verreweg het verkieslijkst lijken. Onder de mogelijkheden met betrekking tot de toekomstige status als vermeld in de notulen van de op 16 Januari gehouden Ministerraad mocht de gedachte het betwiste gebied een Unie-status te geven niet worden aange troffen. M.i. ~~zou overwogen kunnen worden om, zodra de RIS~~ zulks wenst, besprekingen te voeren over de status van Nieuw-Guinea, ~~waarbij er naar wate te~~ ^{ernaar} streven om ~~haar~~ ^{de RIS} voor het denkbeeld van een Unie. status met gemeenschappelijk bestuur toegankelijk te maken.

De RIS-autoriteiten zullen naar het voorkomt hun ogen niet kunnen sluiten voor het feit, dat het wel uiterst moeilijk zal zijn om bij weigering van Nederland zich de soevereiniteit over Nieuw Guinea te ~~zien toewijzen~~ ^{verwijzen} en het zou derhalve niet onwaarschijnlijk zijn, dat zij aan deze vorm van samenwerking de voorkeur geven. Zo mogelijk zou getracht kunnen worden om de participatie in jaarlijkse fasen te doen geschieden en de vorming van een Unie-strijdkracht tot onderwerp van discussie te maken.

Zou deze vormgeving in principe kunnen worden aanvaard, dan zou daarmee tevens aan de Unie een materiele grondslag worden gegeven. ~~Bepaald zou immers kunnen worden, dat bij verbreking der Uniebanden de kwestie van de soevereiniteit over Nieuw-Guinea aan het Internationale Hof van Justitie ter beslissing zal worden voorgelegd.~~ Ten einde deze wijze van oplossing van het hangende geschil nog aantrekkelijker te maken, zou de Unie-partner te verstaan kunnen worden gegeven, dat Nederland bereid is t.z.t. Haar aanspraken op de Br.N.Borneo en Port.Timor te steunen.

1 Februari 1950

*geen M.I. zullen de
 N.G. niet anderszins
 moet worden
 en agrotake zoals die van
 de "Ruhmreiter" op Java
 en ergas, want het
 gedeelte van
 mijn willen kunnen doen*

g 1/2

